

*Голові разової спеціалізованої
Вченої ради Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Олегу ПЕРЕПЕЛИЦІ
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022*

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора філософських наук (спеціальність 09.00.03 – Соціальна філософія та філософія історії), професора кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Корабельної Надії Степанівни на дисертаційну роботу Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аналіз» подану на здобуття наукового ступеня доктор філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки за спеціальністю 033 – Філософія.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Галстяна Владислава Сергійовича обумовлена оригінальною оптикою переозначення «візуального повороту (pictorial turn) наприкінці XX століття та лінгвістичного повороту (linguistic turn), що відбувся в аналітичній філософії, а згодом був адаптований постструктуралізмом для більш широкого використання в системі дослідження культури та соціальних практик», як зазначено в дослідженні. Присутність зображення як повноцінного суб'єкта соціального процесу у ситуації витіснення текстуального перетворює образ на головного носія смислів, які діють у новій логіці культури метамодерну. Автором було відзначено, що у такому контексті риторика потребувала реактивації себе в якості візуальної риторика з її новою логікою, що свідчить про тематичну зацікавленість дослідницької думки, яка потребує належного обґрунтування. Виокремлення візуальної риторика в якості предмета авторського дослідження окреслило від самого початку власне наукове бачення означеного феномена, вміння сфокусуватись на контексті актуальних соціальних процесів, яке збагатило вокабуляр соціальної філософії новим кейсом – *візуальне як виклик соціальній філософії*. Це потребувало зміни теоретичної установки, нових означників змінюваної ситуації. Переозначаючи мовні фігури: семантика (одиниці діалогу), синтаксис (відносини), прагматику (що імплікується) і з'явою нових риторичних фігур, дослідник створює авторський концепт візуальної граматики

чи граматики фігур (авторські означники) досліджуваного поля візуальної риторики, яка працює у новій логіці культури метамодерну і лінгвістичного повороту, у новому типі комунікації (мережева комунікація) з опорою на образ. Через образи «перезбирається» соціальне, конструюються колективні ідентичності, образи стають головними носіями смислів. Послугуючись неориторичними фігурами у нових філософських опціях нових лінгвістичних одиниць дослідження візуальної риторики, автор відстежив нагальну актуалізацію радикальної трансформації звичних соціальних феноменів (знання, влада, механізми впливу) в новоутвореному сучасному соціокультурному ландшафті, і це додало підстави, що у культурі метамодерну працює образ як риторичний акт. Саме це викликало необхідність окремого аналізу в рамках дисертаційного дослідження тих риторичних фігур, які б унеможливили реактивації себе в якості традиційних, а потребувало риторики візуальної. Шляхом демонтажу Аристотелевої аналітики і закону достатньої підстави випрацьовується нова логіка культури метамодерну, коли візуальне мислення витісняє текстуальне. Використання кейсів візуальної граматики і граматики образів у цифровому середовищі сформувало парадигму зображення не як допоміжний засіб репрезентації, а як активний агент соціального пізнання. Нова риторика у форматі інтерфейсу з новим онтологічним базисом – це філософська відповідь автора на запит пошуку підстав нових (пост)онтологічних форм дискурсу.

Наскрізною інтенцією є визнання присутності риторичного, яке не губиться навіть в урізноманітнених екранних, оцифрованих «оновлених базах даних», які плюралізують соціальне і вимагають риторичного ресурсу для нового типу соціальної комунікації за допомогою нових риторичних фігур – алгоритмів. Прихід постмодерної соціальності співпав з розривами щільної тканини західно-європейської філософії і вона поповзла у різні боки, висвічуючи в отворах інші риторичні практики, які плюралізувались у багатомірності мисленнєвих образів щодо зміни риторичних фігур, стали знаком радикальної їх трансформації, витіснивши проблему соціально-філософського на філософську периферію, метамодерн намагається їх повернути з новими імплікаціями і смислами (нова щирість, емпатія, спільне творення сенсу), а не маніпуляціями і симулякрами цих смислів.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому й оформлення.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна і складається з анотацій, вступу, трьох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел зі 183 найменувань.

У **першому** розділі автор мотивує *початок* в роботі над проблематикою візуальної риторики вимогою формування нової логіки культури метамодерну, яка адаптує теоретичні напрацювання постмодерну до дійсності цифрової культури з її мережевим принципом конструювання соціальної реальності. Говорить про адаптивні переваги стратегій візуальної риторики, її риторичних фігур, здатності представити образ як текст, а текст як образ. Візуальна риторика (англ. visual rhetoric) у авторській інтерпретації є міждисциплінарним поняттям утвореним на перетині риторики, візуальних студій, дизайну, семіотики та комунікації. Вона не лише говорить, а й *змушує бачити* візуальний об'єкт як форму дискурсу. З цим можна погодитись, так як «чисті» поля давно випрацьовані, а новації можливі на перетинах дискурсивних полів. Сучасною є стилістика дослідження: перетворення образів на тексти з їх граматикою, синтаксисом, фігурами мовлення. Використання аналітичного підходу з відсиланнями до аналізу поняття риторичного ефекту (переконання, інформування, зворушення, маніпуляції тощо) апелюють до емоцій і культурних кодів з метою впливу на сприйняття та поведінку аудиторії, визначає механізми їхньої дії на свідомість, ідентичність, політику та культуру.

Підкреслення ролі ідеології у формуванні візуального сприйняття, твердження, що бачення не є нейтральним процесом, а формується під впливом історичних, культурних та політичних чинників виводить дослідника на ідею необ у мережевому типі людини здатної до риторичного зчитування і дешифрування риторичних фігур, що може бути використано у політиці, владних технологіях. Варто відзначити цю спробу осмислення викликів, які постають перед риторичним дискурсом у цифровому соціумі: питання алгоритмічного контролю нових форм залежності та розмиття суб'єктності в онлайнових середовищах.

Представлене українське поле вітчизняних дослідників візуальної риторики, особливо у тому, що стосується конструювання національної ідентичності, осмислення візуального як активної сили культури. Аналіз термінологічних конструкцій, питання розрізнення концептів у поєднанні традиційних, вже хрестоматійних джерел, з публікаціями останніх років створює методологічну рамку аналізу.

У **другому** розділі увага автора зосереджувалась на філософській ретроспективі і перспективі досліджуваних риторичних понять напрацьованих протягом розлогої традиції Західного типу філософування, їх епістемологічна трансформація сучасними дослідниками «в контексті епістемологічного зсуву риторичних теорій», як зазначає дослідник. Англо-саксонська традиція філософування тут є визначальною, оскільки акцент зроблено на моделях пізнання – від текстоцентричної до візуально-центричної, а візуальний образ

виконує роль соціального (наукового) факту. Авторська констатація щодо теорії загальної риторики Groupe μ , яка здійснила принциповий поворот від класичного поняття риторики як мистецтва мовного переконання до риторики як універсального інструменту аналізу знакових систем, відкриває можливість системного аналізу мультимодальних форм, зокрема зображень, як повноцінних дискурсивних практик, здатних формувати нову чуттєвість у контексті метамодерну. Результати дослідження трансформації епістемологічних засад сучасного соціального пізнання в контексті візуального повороту, розкривають роль зображення як самостійного носія і продуцента соціального знання, впливу та дії. Це, у свою чергу, дозволило представити образ у сучасній культурі не як вторинну репрезентацію, а як чинник формування соціальної реальності, соціальної пам'яті та публічної ідентичності, що має ключове значення для філософії культури та соціальної теорії знання.

У **третьому** розділі увага автора зосереджувалась на філософській рефлексії інтерпретацій візуального об'єкту – від фіксованого референта до процесуального, інтерпретативного соціального поля, що результувало текстуалізації зображення як зміни межі між автором і глядачем, мовним і візуальним, естетичним і політичним, що дозволяє поглибити розуміння наслідків суб'єктивності, культури та соціальної взаємодії доби метамодерну. в межах якого поєднуються елементи модерністської щирості й постмодерної іронії, утворюючи маятникову (oscillating) риторичу. Як на мене, то цей сюжет можна було б розгорнути як процесуальність, відкритий процес, що потребує постійного переосмислення та критичної рефлексії.

Окреслена гібридна чуттєвість як особливий тип соціального досвіду є адекватною сучасній суб'єктності. Питання перетворення візуальних практик як інструментів афективного програмування, з їх новими режимами функціонування візуальної риторики, у спільне виробництво смислу, в гру знаків не в ролі спостерігачів, а в ролі учасників, показує як класичні ідеї, що ґрунтувались на правах, свободі, трансцендентних цінностях, переосмислюються в межах нових теорій про нові цінності. Автор впевнений, що концепція риторики Groupe μ з її когнітивно-орієнтованою моделлю перцептивних відхилень і граматику візуальних фігур, створила підґрунтя для метамодерної візуальної риторики. Вплив останньої проявляється у способах організації образу як відкритої структури для інтерпретації, а також у використанні риторичних фігур для створення атмосфери подвійного коду. Візуальна риторика Groupe μ когерентна метамодерному баченню образу. Закінчується розділ, фактично все дослідження, аналізом практик перезбирання соціального в культурі метамодерну. Для ілюстрації дослідник обирає міський простір як арену візуальної маніпуляції з його хаосом і

гібридністю, зміною режимів візуальної риторики в умовах нової чуттєвості. Такий своєрідний легоконструктивізм, на противагу соціальному конструюванню реальності, є естетичною технологізацією, реконфігурацією досвіду, де смисли більше не є трансцендентними і апіорними, а є продуктом взаємодії. Зміна глядацької позиції з пасивного свідка на активного співтворця є частиною ширшого переходу від репрезентації до перформативного буття у візуальному.

Висновки є аргументованими і обґрунтованими, містять пропозиції, у яких поєднується філософська глибина з актуальністю філософського аналізу. Окреслене практичне значення отриманих результатів і перспективні напрямки їхнього використання та розвитку логічно випливають із поставлених завдань та проведеного аналізу, підсилюючи теоретичну частину.

Список використаних джерел містить усі необхідні для проведення даного дослідження джерела: автор залучає до дослідження як актуальну вітчизняну, так і закордонну літературу з обраної проблематики. Коректними є посилання на джерело, подекуди, правда, непрямі. Структура та оформлення дисертації відповідає меті, цілям і завданням здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, грантами
Дисертаційна робота виконана на кафедрі теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та є складовою частиною науково-дослідної теми кафедри: «Філософські інтерпретації світу: від класики до постсучасності» (№ д/р 0125U003337).

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Результати проведеного Галстяном В. С. дисертаційного дослідження у вигляді авторських наукових гіпотез, положень, висновків і рекомендацій мають високий ступінь обґрунтованості. Усі висновки логічно випливають із поставлених завдань та проведеного аналізу. Тема висвітлена повністю, висновки чітко відображають поставлені завдання. Адекватною продуманою є структура, де кожен розділ містить аналітичний апарат, використана література авторитетних дослідників, належним є рівень академічної культури.

5. Основні наукові результати, отримані автором, та їхня наукова новизна.

Аналіз тексту дисертації та змісту публікацій Галстяна В. С. дає змогу зробити висновок, що результати є науково новими, оригінальними та відповідають останнім тенденціям філософської наукової думки. Новизна та оригінальність наукових результатів і висновків забезпечуються зверненням до актуальних впливових філософських напрямків та авторською оригінальною інтерпретацією предмету свого дослідження – візуальної риторики. Візуальна риторика представлена як самостійна, складна й міждисциплінарна теоретико-аналітична конструкція, яка об'єднує семіотику, теорію комунікації, риторичну, культурологію та медіадослідження. Вона репрезентує образ як автономний текстуальний об'єкт, здатний продукувати значення, формувати афективні реакції та транслювати ідеологічні структури.

Авторською є оптика трансформації поняття «візуальна риторика» від емпіричних описів переконливості образу до повноцінної методології аналізу візуального як соціально значущої практики. Образ є не лише носієм значення, але й самостійним риторичним актом, здатним до аргументації, переконання та критики. Дисертант вводить візуальну риторичну площину критичного аналізу сучасних соціокультурних процесів, де зображення виступає інструментом конструювання ідентичності, легітимації влади, впровадження ідеологем і трансформації публічного простору.

В тренді і суголосе предметне поле обране автором – поняття візуальної риторики формується на ґрунті глибокого епістемологічного зсуву, що знаменує перехід від текстоцентричної до візуально-центричної моделі знання. У цій новій парадигмі зображення постає не як допоміжний засіб репрезентації, а як активний агент соціального пізнання, який бере участь у формуванні культурних, політичних та емоційних контекстів. Інституційний і політичний вимір у тому, що образи не просто репрезентують ідеї, а беруть участь у відтворенні, легітимації або трансформації ідеології, влади, культурних норм та ідентичностей. Риторика зображення таким чином не лише говорить, а працює як інфраструктура культурної влади.

Використання риторичних *Groupes* у в аналізі візуальних фігур як когнітивних зламів (метафора, гіпербола, іронія) організовують соціальне сприйняття, відкриваючи простір для альтернативних способів осмислення реальності, роблять її соціальною технологією та культурною практикою, а образ медіатором пізнання, афекту і влади. У підсумку, візуальна риторика сучасності – це комплексна форма соціальної дії, що працює на перетині знання, культури, політики та естетики. Вона не лише описує реальність, а конструює нові режими бачення, структури влади й естетичні парадигми, що

визначають сучасну людину як учасника, а не споживача візуальної комунікації. Введення фігури стімпанку як симулякру минулого засвідчує, що образ у культурі метамодерну може слугувати як технологією критичного мислення, так і механізмом культурної амнезії.

Можна погодитися і такою новацією, що «вперше у вітчизняному дискурсі систематизовано ключові постструктуралістичні фігури: Мітчелл, Еко, Барт, Groupe μ, Елкінс, Кресс і ван Левен (постаті важливі для авторської версії) як філософсько-риторичну платформу для аналізу зображення в умовах культури метамодерну. Досягнуті результати відкривають подальші перспективи досліджень і їх використання на практиці.

6. Практичне значення одержаних результатів

Проведене дослідження відкриває низку теоретичних і прикладних перспектив, що мають значення як для розвитку гуманітарного знання, так і для розвитку соціальних та політичних технологій. Теоретичні перспективи полягають у наступному: Поглиблення міждисциплінарного дослідження візуальної риторики як цілісного конструкта створює основу для розвитку нових міждисциплінарних підходів у філософії, культурології, візуальних студіях, медіазнавстві та риториці. Це відкриває можливість системної інтеграції візуального аналізу в дискурсивні практики гуманітарного знання. Формування нової аналітичної парадигми афективної візуальності: Розроблений афективно-риторичний підхід дає підстави для подальших теоретичних розробок у галузі афектології образу, естетики емоцій і критики візуального переконання, з урахуванням культурно-антропологічної специфіки сучасності.

Практичні перспективи пов'язані з використанням результатів застосування візуально-риторичного аналізу в медіаекспертизі та культурній критиці, у практиках критики візуального контенту, дослідження реклами, мас-медіа, політичної комунікації та цифрової журналістики, у сфері медіаосвіти й гуманітарної педагогіки. Висновки дослідження можуть лягти в основу навчальних програм для викладання курсів із візуальної комунікації, естетики нових медіа, філософії культури, семіотики зображення та соціальної риторики, може застосовуватись у кураторських підходах, арт-критиці та музейних дослідженнях для ідентифікації нових форм візуального мислення.

У соціально-філософському вимірі дослідження візуальної риторики сприяє глибшому осмисленню онтології образу як активного елементу соціального буття. Перевизначаються ідентичності через можливості постійного переформулювання взаємозв'язків через образ, тому можуть бути інтегровані в політичні технології візуального впливу, зокрема в кампаніях з формування громадської думки, репрезентації владних ініціатив, критики домінантних наративів або розбудови символічного капіталу інституцій. Таким

чином, вона постає не лише як об'єкт наукового аналізу, а як активний ресурс у дизайні майбутнього політичного мислення і дії.

7. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Дискусійні положення та зауваження до тексту дисертації

Немає зауважень, які б вплинули на високу оцінку роботи. Але попри зазначені переваги роботи, слід звернути увагу на ряд *полемічних моментів*, яби їх означила як світоглядно-методологічні орієнтири, які сприяють радикалізації чи розважливості у теоретичних і практичних підходах до форматування соціальності. Філософська позиція, логіка і риторика якої забезпечує не лише афективне, як зазначає дисертант, а й ефективне засвоєння знань, розподіляє потоки інформації в конкретні тематичні русла, які висвічують для особи реальні життєві орієнтири. Такі орієнтири стосуються питань людського буття і майбутнього соціуму, у яких присутня інформаційна і візуально-риторична складова (ці медіуми інформаційного суспільства), які є ланками особистої самоорганізації, визначення свого місця в соціумі і культурі у часи, як говорив Поль Рікер («Конфлікт інтерпретацій»), коли виникає можливість спустошити мову і знову заповнити її, актуалізувавши слово у полі *людських значень*. Дослідник сам дав поживу для множення концептів спекулятивного релятивізму, зумовленого поворотом до нових онтологій, на фоні яких вимальовується силует людини мінливої як типу, для якої соціальні референти цінностей – медії, реклама, мережі є визначаючими у технологіях життєтворчості. Можливо, це не так важливо для авторської версії, але присутність цієї сліпої точки у тексті дослідження викликає бажання полемізувати.

По-перше, на фоні технологій на кшталт таких, які у майбутньому дозволять створювати цифровий відбиток особистості і завантажувати його в андроїдів, відсутність персональних цінностей, не так вже й важлива, але ж це екзистенційно нищить простір, утворює розриви і пустоти в області смислу, баналізує існування. Тоді як бути з маніпулятивними технологіями, бо у них відсутня важлива опція – пошуки злагоди з собою. Чи можна «турботу про себе» обмежити естетизацією себе і вмінням грати і вдавати, у той час як для сучасної України першорядну значущість має не афектування, а ствердження у людини відчуття її спроможності і повновартості і чи має такий кейс містити візуальна риторика?

По-друге, фактично продовження першого, зусиллями Мішеля Фуко (цикл публікацій «Турбота про себе») переконливо засвідчено взаємозалежність, кореляцію, між філософським і етичним змістом щодо можливостей практичного функціонування/життя в культурі, послуговуватись реальними технологіями життєтворчості, щоб це було не насильство, а злагода з собою. Думаю, тут доречним був би Григорій Сковорода з його технологією оволодіння своєю «внутрішньою людиною», уміння поводитися і риторизувати з самим собою, хоча для Сковороди вдивляння в себе було трагедією духу (В. Ерн). Тут варто було б виробляти риторику сприяння, соціологію сприяння, тому варто робити акцент не тільки на «пластичності» суб'єкта, а й на його здатності вислизати з-під заданих схем, акцентуючись на «крихкості», «ламкості» суб'єкта, на якому тримаються структури.

По-третьє, доречним в дисертаційному дослідженні є спосіб аналітики, епістемологічна і метафізична інтерпретації ключових понять візуально-риторичного аналізу, жодне з яких недостатнє для повноцінного пояснення нової філософії образу як соціального агента, адже кожне має евристичний потенціал і подвійну афектацію (трансцендентну і емпіричну), може бути темою для дискурсивних варіацій і потребує риторичних фігур, але під сумнів потрапляє ціннісний зміст людської суб'єктивності, маніфестоване іронічно-дистанційоване відношення до світу культури фактично є естетизована різновидність смирення. Чи не так?

По-четверте, проблема ідентичності вже десятиліття «на часі», вона стала більш вагомою і дійсною, ніж та, серед якої людина живе (вічна тема влади і підпорядкування), тому візуальний образ здатен стати сегрегатором, який запускає процеси за(ви)лучення в суспільний порядок, маркування/стигматизацію, уніфікацію/консолідацію, то чи не веде це до самознищення образу, заміну його іншим без втручання людини, чи не працює тут технологія без людини, технологія як ціль в собі?

Однак, все вищесказане – це лише мої власні розмисли, «запущені» блискучим фаховим дослідженням Галстяна Владислава Сергійовича і вони жодним чином не знижують загальну високу оцінку дисертації.

9. Загальні висновки щодо тексту дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект» за рівнем теоретичної обґрунтованості, новизною та практичним значенням її результатів є завершеною самостійно виконаною науковою працею, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 - Гуманітарні науки, за спеціальністю 033 - Філософія. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. No 44. Дисертація оформлена згідно з вимогами Наказу МОН України від 12.01.2017 року No 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки No 759 від 31.05.2019)

Офіційний рецензент,
доктор філософських наук,
професор кафедри теоретичної і
практичної філософії імені професора
Й. Б. Шада філософського факультету
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Надія КОРАБЛЬОВА

Підпис Надії Корабльової засвідчую
начальник відділу кадрів
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 13:49:11 10.07.2026

Назва файлу з підписом: Корабльова_Галстян_рецензія.doc.asice
Розмір файлу з підписом: 35.2 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Корабльова_Галстян_рецензія.doc
Розмір файлу без підпису: 102.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Корабльова Надія Степанівна

П.І.Б.: Корабльова Надія Степанівна

Країна: Україна

РНОКПП: 1734100826

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 13:49:10 10.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АТ "УКРСИББАНК"

Серійний номер: 4723196C41B46DB604000000456303008ABF1400

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
доктору філософських наук, доценту,
професору кафедри теоретичної і практичної
філософії імені професора Й. Б. Шада
Навчально-наукового інституту філософії,
культурології, політології Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна
Олегу ПЕРЕПЕЛИЦІ
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора політичних наук, доцента, професора кафедри політології Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Комарової Тетяни Геннадіївни на дисертаційну роботу Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки за спеціальністю 033 – Філософія.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження

Дисертаційна робота присвячена темі, актуальність якої зумовлена докорінними змінами механізмів соціальної комунікації в умовах становлення цифрового суспільства, коли візуальний образ дедалі більше визначає процеси виробництва й поширення суспільних смислів. Автор слушно виходить із того, що в добу цифрових медіа, соціальних мереж і візуально орієнтованої політичної комунікації зображення функціонує не лише як засіб репрезентації, а як активний чинник конструювання соціальної реальності,

здатний формувати ідентичності, легітимізувати владні практики, впливати на колективну пам'ять та мобілізувати суспільну уяву.

Для дослідника, який спеціалізується на проблематиці політичних трансформацій інформаційної епохи, така постановка проблеми є особливо актуальною, адже сучасні виборчі кампанії, публічна дипломатія, інформаційне протиборство та символічна політика дедалі більшою мірою ґрунтуються на логіці візуального впливу. У цьому контексті дослідження В.С. Галстяна виходить за межі соціальної філософії та філософії культури, набуваючи виразного міждисциплінарного значення для політичної науки, теорії комунікації, медіадосліджень і сучасної культурології.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому й оформлення

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який поєднує класичні праці із сучасними дослідженнями та містить помітний масив україномовних публікацій, зокрема представників харківської філософської школи, а також додатку з публікаціями здобувача.

У першому розділі автор послідовно реконструює генеалогію поняття «візуальна риторика» – від перших підходів до його сучасного міждисциплінарного розуміння, спираючись на концепцію «пікторіального повороту» В. Дж. Т. Мітчелла як закономірний етап розвитку гуманітарного знання після лінгвістичного повороту. Окремий підрозділ присвячено аналізу внеску українських дослідників у розроблення проблематики візуальної риторики, що свідчить про прагнення автора інтегрувати національну гуманітарну традицію в сучасний міжнародний науковий контекст і суттєво посилює концептуальну цілісність дослідження.

Другий розділ містить ґрунтовний аналіз семіотичних, риторичних і культурологічних концепцій образу (Р. Барта, У. Еко, Дж. Елкінса, Г. Кресса, Т. ван Левена, Groupe μ та інших), які автор використовує не як реферативний огляд, а як теоретичне підґрунтя для формування власної дослідницької позиції. У роботі образ постає не як пасивний носій інформації, а як активний

механізм продукування соціального смислу, організації комунікативного простору та впливу на процеси суспільної взаємодії.

Найбільш оригінальним є третій розділ, у якому теоретичні положення знаходять розвиток у аналізі конкретних соціокультурних практик. Автор досліджує маятникову (*oscillating*) природу метамодерної риторики, що поєднує щирість та іронію, інтерпретує естетику стімпанку як специфічний спосіб конструювання історичної уяви й роботи з колективною пам'яттю, а також аналізує міський простір як середовище функціонування візуальної риторики. Особливої уваги заслуговує інтерпретація архітектури як інструменту афективного програмування соціального досвіду, а міського простору – як механізму символічного конструювання колективної ідентичності та соціальних смислів.

Загалом композиція дисертації відзначається внутрішньою логічністю та послідовністю: автор переходить від історико-філософської реконструкції поняття візуальної риторики до аналізу її концептуальних механізмів, а відтак – до осмислення її функціонування в сучасній культурі та соціальній практиці. Така структура забезпечує цілісність дослідження, переконливість авторської аргументації та відповідність отриманих результатів поставленим меті й завданням.

Висновки логічно узагальнюють результати дослідження та демонструють практичний потенціал запропонованої концепції. Автор переконливо показує, що розроблений ним підхід до аналізу візуальної риторики може бути використаний для дослідження сучасних механізмів візуального впливу, політичної комунікації, формування громадської думки, репрезентації владних ініціатив і символічного конструювання публічного простору. Це є показовим прикладом продуктивного поєднання соціально-філософського аналізу з актуальними проблемами сучасної політичної науки.

Оформлення дисертаційної роботи відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Стиль викладу є науково виваженим, матеріал структуровано послідовно, а оформлення роботи відповідає чинним нормативним вимогам.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дисертаційна робота відповідає темі науково-дослідної роботи кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Філософські інтерпретації світу: від класики до постсучасності» (державний реєстраційний номер 0125U003337).

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та узагальнення, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими й переконливими. Дослідження спирається на широку теоретико-методологічну базу, сучасні праці із соціальної філософії, культурології, медіадосліджень і семіотики, а також на послідовно застосований міждисциплінарний підхід. Кожен розділ логічно пов'язаний із загальною концепцією дослідження, а висновки безпосередньо випливають із проведеного аналізу. Важливо, що автор не обмежується викладом наявних концепцій, а пропонує власне бачення феномена візуальної риторики, яке послідовно аргументує протягом усієї роботи.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їхня наукова новизна

Наукова новизна дисертації не викликає сумнівів і має комплексний характер. Насамперед заслуговує на увагу запропонована автором соціально-філософська концептуалізація візуальної риторики як цілісного міждисциплінарного конструкта, у межах якого образ розглядається не лише

як засіб репрезентації, а як активний учасник соціального виробництва смислів, афектів та ідентичностей. Важливим результатом є розроблення афективно-риторичного підходу до аналізу візуальних повідомлень, що поєднує дослідження емоційної дії образу з аналізом його риторичних механізмів.

Оригінальним внеском автора є також методологічне переосмислення образу як тексту шляхом інтеграції категорій постструктуралістської філософії у сферу візуальної риторики та запропоноване визначення останньої як інструменту критичної інтерпретації й реконструкції соціокультурних смислів. Переконливо обґрунтовано взаємозв'язок постмодерної та метамодерної логік розвитку візуальної культури, показано трансформацію іронічно-деконструктивних стратегій у напрямі нової щирості, емпатії та колективного сенсотворення.

До безперечних здобутків дисертації належить і систематизація ключових постструктуралістських та семіотичних теорій образу (В. Дж. Т. Мітчелл, Р. Барт, У. Еко, Гроуєр, Дж. Елкінс, Г. Кресс і Т. ван Левен) як єдиної теоретичної платформи для аналізу візуальної культури метамодерну. Не менш вагомими є авторські інтерпретації естетики стімпанку як механізму візуальної симуляції історії, а також міського простору як інструменту афективного програмування та візуальної маніпуляції, що істотно розширюють можливості соціально-філософського аналізу сучасної культури.

6. Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення дисертаційної роботи є багатограним і виходить за межі суто академічного застосування. Запропонований автором інструментарій критичного аналізу візуальних повідомлень може бути використаний у сфері медіаосвіти, журналістики, реклами, культурної політики, а також у практиках розвитку медіаграмотності та протидії маніпулятивним технологіям у цифровому інформаційному середовищі.

Особливої уваги заслуговує потенціал результатів дослідження для політичної науки та практики. З огляду на сучасні трансформації

інформаційної епохи, концептуальні положення дисертації можуть бути використані для аналізу політичної комунікації, технологій формування громадської думки, візуального конструювання політичної легітимності, репрезентації державної влади, публічної дипломатії та символічної політики. Запропонований автором підхід відкриває додаткові можливості для дослідження механізмів функціонування візуальних образів у сучасному політичному просторі, де саме образ дедалі частіше визначає ефективність політичної комунікації та суспільної мобілізації.

7. Дотримання академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації, наукових праць здобувача та використаних джерел дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження виконано самостійно. У роботі дотримано вимог академічної доброчесності, коректно оформлено посилання на використані наукові джерела. Ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації чи інших порушень академічної доброчесності не виявлено.

8. Дискусійні положення та зауваження до тексту дисертації

Відзначаючи високий теоретичний рівень роботи, вважаю за доцільне зазначити кілька дискусійних моментів, які, на мою думку, не знижують цінності дослідження, а радше окреслюють перспективи його подальшого розвитку.

1. Автор переконливо показує, спираючись на концепцію Шерон Зукін, що архітектура й міський простір здійснюють «ненасильницьку, але ефективну маніпуляцію соціальною чуттєвістю» (розділ 3.8). Разом із тим постає питання, чи можна запропонований автором підхід безпосередньо поширити на аналіз політичної репрезентації влади в міському просторі та архітектурі державних інституцій, чи він залишається насамперед інструментом соціально-філософського аналізу культури. Розширення діалогу з політологічними дослідженнями політичної естетики могло б додатково посилити міждисциплінарний потенціал роботи.

2. Інтерпретація естетики стімпанку як механізму симуляції історії та маніпуляції колективною пам'яттю (розділ 3.10) відкриває важливу для наукових розвідок паралель із політикою пам'яті (memory politics) – темою, яка сьогодні є вкрай актуальною для України. Евристичний потенціал дослідження, на нашу думку, може бути реалізований через розкриття того, як запропонована авторська оптика могла б застосовуватися до аналізу конкретних практик меморіалізації чи візуальної політики пам'яті в публічному просторі.
3. Теза про «маятникову» природу метамодерної риторики, що поєднує щирість та іронію (розділ 3.1–3.3), напрошується на порівняння з риторичними стратегіями сучасного популізму, де щира апеляція до «простих людей» часто поєднується з іронічною грою з медійними форматами. Водночас залишається відкритим питання, наскільки універсальним є запропонований категоріальний апарат для аналізу сучасної політичної комунікації.
4. Робота спирається переважно на філософську, семіотичну та культурологічну традицію. Водночас, з огляду на активне використання автором понять влади, публічного простору, символічного впливу та суспільної комунікації, було б доречно ширше залучити політологічні концепції політичної комунікації, легітимації влади та медіатизації політики. Це дозволило б ще виразніше підкреслити міждисциплінарний характер дослідження.

Зазначені зауваження є радше напрямками для подальших досліджень і не впливають на високу оцінку дисертаційної роботи.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект» за актуальністю, рівнем теоретичної обґрунтованості, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 року), та вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України №759 від 31.05.2019 р.), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки за спеціальністю 033 – Філософія.

Офіційний рецензент:

доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політології
Навчально-наукового інституту
філософії, культурології, політології
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Тетяна КОМАРОВА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:10:37 10.07.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Комарова_Т_Г_дисертація_Галстян_В_С.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 175.4 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Комарова_Т_Г_дисертація_Галстян_В_С.pdf
Розмір файлу без підпису: 178.7 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Комарова Тетяна Геннадіївна

П.І.Б.: Комарова Тетяна Геннадіївна

Країна: Україна

РНОКПП: 2591114188

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:10:09 10.07.2026

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 514B5C86A1E5DA1104000000A249980080471A05

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові
разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Олегу ПЕРЕПЕЛИЦІ
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора філософських наук (спеціальність 09.00.03 — соціальна філософія та філософія історії), професора, завідувача кафедри філософії та суспільних наук Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» Артеменка Андрія Павловича на дисертаційну роботу Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 – Філософія

1. Обґрунтування вибору теми дослідження

Актуальність теми дисертаційного дослідження В. С. Галстяна зумовлена кардинальними трансформаціями сучасного соціокультурного простору, який дедалі виразніше визначається епістемологічним зсувом від текстоцентричної до візуально-центричної моделі виробництва й трансляції смислів. Розгортання «візуального повороту» (visual turn) констатує нову соціокультурну реальність, де образ перестає бути пасивною ілюстрацією чи вторинною репрезентацією тексту, а набуває статусу автономного риторичного агента, здатного самостійно конструювати соціальні наративи, мобілізувати суспільну уяву, легітимізувати владні структури та програмувати афективні реакції аудиторії.

Особливої ваги робота набуває завдяки фокусуванню на логіці культури метамодерну. В цих умовах візуальна риторика долає виключно деконструктивну, деміфологізуючу іронію постмодерну й переходить до складніших маятникових стратегій (oscillation), які синтезують критичну свідомість із прагненням до нової щирості, емпатії та соціокультурної

співучасті. Дослідження нової чуттєвості, атмосферності й маніпулятивного потенціалу образів (включаючи феномени фейкових новин та дезінформації в цифрову епоху) демонструє очевидну теоретичну й практичну затребуваність роботи. З огляду на те, що соціально-філософська експлікація візуальної риторики у вітчизняному дискурсі тривалий час лишалася на периферії порівняно з мистецтвознавчими чи медіакритичними підходами, вибір теми є цілком виправданим, вагомим і своєчасним.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та одного додатка. Обсяг загального тексту дисертації становить 209 сторінок (9 д.а.), з них основного тексту 175 сторінок (7,1 д.а.). Список використаних джерел містить 183 найменування. Оформлення рукопису загалом відповідає встановленим вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, вибір теми, визначено мету та завдання, об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, визначено наукову новизну роботи і практичне значення отриманих результатів, описано методи, які були використані при проведенні дослідження, і особистий внесок здобувача. Ступінь обґрунтованості наукових положень є високим, оскільки структура роботи демонструє чітку логічну кореляцію: поставлені завдання послідовно вирішуються у відповідних структурних частинах (завдання 1–3 виконані у першому розділі; завдання 4–6 — у другому; завдання 7–12 — у третьому розділі).

У межах першого розділу автором здійснено ґрунтовну концептуалізацію поняття «візуальна риторика» та відстежено його генезу в контексті візуального повороту. Особливу увагу приділено методологічному переходу від постструктуралістського розуміння тексту до специфіки екранної культури. Крізь призму концепцій Ж. Дерріда (деконструкція як спосіб читання), Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі (текст як продуктивна машина) дисертант переосмислює онтологію репрезентації, закладаючи теоретичний фундамент для аналізу процесів деконструкції, треку й рекодування у візуальному

середовищі. Також проаналізовано стан розробки цієї проблематики в працях українських дослідників.

У другому розділі проаналізовано базові семіотичні та риторичні теорії, які фіксують «візуальне» як виклик для соціальної філософії. Здобувач детально розбирає трирівневу структуру зображення Ролана Барта, епістемологічний зсув В.Дж.Т. Мітчелла, семіотику Умберто Еко, а також інструментальні підходи Джеймса Елкінса, Г. Кресса, Т. ван Левена (візуальна граматики) та когнітивно-риторичну модель Groupe μ (загальна риторика). Це дозволило автору експлікувати зображення як автономну, інституційно опосередковану структуру соціального виробництва знання.

У третьому розділі представлено розгорнутий аналіз соціальних практик візуальної риторики в координатах метамодерну. Автор демонструє, як образ трансформується у феномен співучасті, описує риторичні конструкції сучасної візуальної культури через категорії матеріальності, атмосфери й нової чуттєвості. У розділі детально розкрито природи візуальних маніпуляцій та перевибання соціального, що ілюструється оригінальними кейсами: міським простором як ареною маніпуляцій (за Шерон Зукін) та естетикою стімпанку як риторичною симуляцією історії й рефлексивною ностальгією.

У висновках представлені основні результати проведеного дослідження, практичне значення отриманих результатів і можливі шляхи їх використання, окресленні напрями для подальших філософських та міждисциплінарних досліджень в межах проблематики дисертації.

Список використаних джерел свідчить про те, що під час роботи було проаналізовано сучасні результати наукових досліджень як вітчизняних, так і закордонних дослідників. Серед опрацьованих джерел велика кількість іншомовних робіт, які введені в сучасний вітчизняний науковий обіг вперше.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, грантами

Дисертаційна робота є релевантною темі науково-дослідної роботи кафедри теоретичної та практичної філософії імені професора Й. Б. Шада філософського факультету Харківського національного університету імені В.

Н. Каразіна «Філософські інтерпретації світу: від класики до постсучасності»
(№ д/р 0125U003337).

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Наукові положення дисертації базуються на солідному теоретичному фундаменті. Автор спирається на класичні розробки в галузі семіотики, постструктуралізму, візуальних досліджень (visual studies) та філософії культури. Достовірність результатів забезпечується коректним застосуванням комплексу методів: діалектико-системного підходу (для осмислення загальної динаміки соціокультурних парадигм), семіотичного методу та риторичного аналізу (для дешифрування знакових структур та маніпулятивних стратегій образів), а також феноменологічного й порівняльно-історичного методів. Кожен метод чітко зіставлений із дослідницькими завданнями, що підтверджує методологічну валідність отриманих висновків.

5. Основні наукові результати, отримані автором, та їх наукова новизна

Наукова новизна дослідження репрезентована низкою положень, що суттєво збагачують сучасну соціальну філософію:

1) Уперше системно концептуалізовано «візуальну риторику» як інтегральний міждисциплінарний конструкт у полі соціально-філософського знання, де образ постає дієвим соціотехнічним чинником, а не просто естетичним об'єктом.

2) Розроблено оригінальний афективно-риторичний підхід, що дозволяє експлікувати механізми впливу образів у публічному й цифровому просторі через зчеплення їхньої сугестивної, емоційної дії з конкретними візуальними фігурами та кодами.

3) Теоретично обґрунтовано трансформацію риторичних стратегій від постмодерну (іронія, розмивання смислів) до метамодерну, де візуальне стає майданчиком для конструювання нової чуттєвості, «атмосферності», емпатії та соціальної залученості суб'єкта.

4) Здійснено експлікацію образу як відкритого, процесуального інтертексту та гіпертексту, що функціонує в режимі безперервного рекодування й змінює традиційні межі між автором, глядачем та соціокультурним контекстом.

5) Впроваджено в аналітичний обіг соціальної філософії новітні інтерпретації міського простору (як інструменту візуальної режисури вражень та символічної стандартизації) та естетики стімпанку (як специфічної форми візуальної маніпуляції колективною пам'яттю через рефлексивну ностальгію).

6. Практичне значення одержаних результатів

Практична значущість дисертації полягає у створенні цілісного методологічного інструментарію критичного аналізу візуальних повідомлень. Результати дослідження мають безпосереднє прикладне значення для:

Сфери вищої освіти — при розробці загальних та спеціальних курсів із соціальної філософії, філософії культури, семіотики, медіафілософії та візуальних студій.

Медіаграмотності та критичного мислення — як теоретична база для розробки методик протидії дезінформації, маніпуляціям (зокрема, технологіям *deepfake*, пропаганді, візуальним фейкам) у сучасному цифровому та інформаційному просторі.

Практик соціокультурного проектування — в урбаністиці, дизайні, рекламі, PR-технологіях та музейно-виставковій діяльності для розуміння механізмів формування «керованих атмосфер» та інклюзивної комунікації.

7. Дискусійні положення та зауваження до тексту дисертації

Відзначаючи високий теоретичний рівень, масштабність та безсумнівну наукову цінність представленої праці, вважаємо за необхідне висловити деякі дискусійні судження та зауваження:

1) У першому розділі, присвяченому постструктуралістським витокам текстуальності (зокрема, ідеям Ж. Дерріда та Ж. Дельоза), автор переконливо описує перехід до візуальної риторики. Водночас, хотілося б побачити чіткіше філософське розмежування: де пролягає онтологічна межа між лінгвістичним

текстом («поза текстом немає нічого») та специфічно візуальним об'єктом, який апелює до додискурсивних, суто перцептивних шарів сприйняття?

2) У другому розділі, де детально реконструюються класичні концепції Р. Барта, У. Еко та Groupe μ , подекуди виникає відчуття певного теоретичного еклектизму. Автору варто було б чіткіше артикулювати, яким чином когнітивно-риторична модель Groupe μ узгоджується із радикальним семіотичним релятивізмом постструктуралістів у межах єдиного соціо-філософського підходу здобувача.

3) У третьому розділі автор дуже цікаво застосовує концепцію «маятника» (осциляції) між модерною щирістю та постмодерною іронією для опису метамодерної візуальності. Проте, аналізуючи феномени «нової чуттєвості» та «атмосферності», дисертант іноді занадто фокусується на художньо-естетичних вимірах мистецтва (матеріальність, ретростилізація). Бажано було б посилити саме соціально-філософський вектор аналізу: як ця гібридна чуттєвість трансформує повсякденні соціальні практики, структури солідарності чи форми політичного протесту в сучасному суспільстві.

4) Досліджуючи міський простір крізь призму теорій Шерон Зукін та аналізуючи стімпанк як візуальну маніпуляцію, автор кваліфікує ці явища переважно як інструменти дисципліни, стандартизації чи симуляції. У порядку дискусії варто запитати: чи містить візуальна риторика метамодерного міста потенціал для конструювання автентичних зон свободи та соціальної резистентності суб'єкта, чи вона остаточно поглинається логікою «диснеїзації»?

Вказані зауваження та питання мають характер наукової дискусії, спрямовані на розгортання евристичного потенціалу роботи і жодним чином не применшують її високу якість, значущість та загальну позитивну оцінку.

8. Дотримання академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення принципів академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації у наукових працях автора, як і у рукописі

дисертації, відсутні. Робота є самостійним, цілісним і сумлінно виконаним науковим дослідженням.

9. Загальні висновки щодо тексту дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект» є завершеним, самостійним, глибоким теоретичним дослідженням актуальної філософської проблеми. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 р.). Дисертація оформлена згідно з вимогами Наказу МОН України від 12.01.2017 р. N 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р.).

Здобувач Галстян Владислав Сергійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – «Гуманітарні науки», за спеціальністю 033 – «Філософія».

Офіційний опонент:

Доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії та суспільних наук
Національного аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний інститут»

Андрій АРТЕМЕНКО

АРТЕМЕНКО АНДРІЙ ПАВЛОВИЧ

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	АРТЕМЕНКО АНДРІЙ ПАВЛОВИЧ
РНОКПП	2621116953
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	22:52:14 09.07.2026
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F04000000221B2F022C40C007
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований

**Голові
разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
доктору філософських наук,
доценту Олегу ПЕРЕПЕЛИЦІ
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022**

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора філософських наук (спеціальність 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури), доцента, професора кафедри філософії імені професора М. Д. Култаєвої Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Корнієнко Світлани Григорівни на дисертаційну роботу **Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки, за спеціальністю 033 Філософія.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Філософський дискурс другої половини XX століття остаточно ствердив ті радикальні зміни, які переживає людина епохи Пізнього Модерну, тим самим означивши онтологічні виклики існуванню самого людства. «Антропологічний», «лінгвістичний», «комунікативний» і «медійний» повороти репрезентують поліпарадигмальну конфігурацію сучасного гуманітарного мислення. Медійне буття людини розширюється через актуалізацію візуального складника, який відтепер виступає одним із головних чинників формування й здійснення соціальної взаємодії. Ідеться про «візуальний поворот», що змінює не лише способи інтерпретації образів, які транслуються сучасною культурою, а й самі механізми продукування смислу

та соціальної присутності людини. Дослідженню візуальної риторики в площині медіареальності сучасного суспільства присвячено дисертаційну роботу Галстяна Владислава Сергійовича «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект».

Тема дисертації є **актуальною** як у теоретичному, так і практичному аспектах: по-перше, дослідження має міждисциплінарний характер, що зумовлює необхідність його філософського осмислення та методологічного обґрунтування; по-друге, означена проблема ще не набула належного рівня концептуального осмислення у вітчизняному гуманітарному дискурсі; по-третє, дослідження візуальної риторики як механізму / інструментарію здійснення впливу на суб'єкта чи спільноти не може відбуватися без культурно-антропологічного виміру, який передбачає осмислення, зокрема, процесів формування й конструювання ідентичності сучасної людини; по-четверте, медіа не лише заміщують реальність знаковими конструкціями (Ж. Бодріяр), а й виступають умовою конструювання соціального знання (Н. Луман); по-п'яте, звернення до сучасних кейсів (технології VR та AR, гейміфікація, соціальні платформи) унаочнює ті зміни, які визначають соціокультурні практики людини XXI століття. Означені положення окреслюють нову конфігурацію сучасного суспільства як «інформаційного», «технологічного», «медіатизованого», «цифрового» тощо, де візуальне як соціотехнічний конструкт вимагає філософської рефлексії, що підтверджує своєчасність і наукову вагомість обраної теми дисертаційного дослідження Галстяна В. С.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація виконана на кафедрі теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Структура роботи охоплює вступ, три розділи з підрозділами, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел із 183 позицій та додаток, у якому подано список публікацій здобувача.

Науковий виклад у роботі є концептуально насиченим і логічно впорядкованим: автор послідовно розкриває методологічний потенціал базових понять, коректно застосовуючи їх до аналізу візуальної риторики як соціокультурного феномену. Структура дисертації є логічно вмотивованою і відповідає поставленій меті та завданням дослідження.

У **вступі** аргументовано визначено актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, виважено сформульовано мету й завдання, що дало змогу чітко окреслити наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. Анотація відображає основні положення дисертаційного дослідження.

У **першому** розділі досліджено візуальну риторику як соціокультурний феномен, осмислення якого зумовлене трансформаційними процесами сучасної культури. На підставі аналізу праць класиків і сучасних дослідників візуальної культури означено методологічну рамку та дослідницький інструментарій, що охоплює семіотику, феноменологію, риторику, контент-аналіз тощо. Звернення до генези поняття «візуальна риторика» дозволило окреслити основні модуси дослідження: візуальна риторика як зображення, образ, текст, апорія, знакова система, комунікативна стратегія, спосіб соціального впливу тощо. Окремо варто відзначити визначення візуальної риторики як інтердисциплінарної стратегії (с. 36), що узгоджується із загальною логікою дослідження.

Зазначено, що візуальна риторика як форма комунікації продукує нові стратегії переконання, у межах яких емоційні коди посідають чільне місце й надалі розгортаються у форматі своєрідних емоційних наративів, сприйманих спільнотою, проте не закріплених раз і назавжди. Це дає підстави говорити про динамічний характер візуальної риторики, її мінливість і залежність від соціокультурних умов. Застосування концепту «емоційна чутливість» як виразу амбівалентності диспозицій: щирість – іронія, серйозність – гра, утопізм – рефлексивність (с. 46) дозволило автору обґрунтувати значення концепції метамодерну (Т. Вермюлен та Р. ван ден Аккер) як концептуальної логіки осмислення сучасної візуальної риторики.

На підставі звернення до ідей представників постструктуралістської філософії, зокрема Р. Барта, Ж. Дерріда, М. Фуко, В. С. Галстян демонструє наслідки переходу від традиційного розуміння тексту до тексту як простору інтерпретацій у контексті деконструкції, де сам текст / візуальний текст набуває статусу актора, здатного впливати на реципієнта. Ба більше, деконструкція, слід (trace) як відкладена присутність і рекодування виступають маркерами репрезентації візуальних текстів / візуальних форм, що усувають стійкі дихотомії, як-от «істина/ілюзія, оригінал/копія, форма/зміст» (с. 70). Як зазначає дослідник, ці зміни здійснюють значний вплив на людину як інтерпретатора, усуваючи можливість єдиної правильної відповіді й водночас відкриваючи простір для гри та прагнення ухопити мерехтливий образ.

У **другому** розділі розглянуто «візуальне» як виклик сучасній соціальній філософії у контексті культури метамодерну, що засвідчує нову конфігурацію соціального виробництва знання. На підставі аналізу ідей В. Дж. Т. Мітчелла зазначено, що образ варто розуміти як «активного учасника соціального життя» (с. 90), що зумовлює формування нових риторичних стратегій. Для ілюстрації вказаного положення автор звертається до візуальних образів, створених і трансльованих засобами фотографії, які здатні конструювати й «розхитувати» сталі наративи. Візуальне в цьому контексті співвідноситься з матрицею постмодерну, як-от відкритість тексту, інтертекстуальність, пастиш, гра, децентрація суб'єкта, розмивання меж тощо. Проте метамодерн намагається поєднати цю постмодерну парадоксальність з новим запитом на щирість, емпатію, співдієвість як умову для подальшого смислотворення, що позначається на різних аспектах соціальної взаємодії. Автор доходить висновку, що «сучасні соціальні, політичні й економічні процеси дедалі більше залежать не від вербальної артикуляції, а від візуальної репрезентації» (с. 95).

Звернення до праць У. Еко, Дж. Елкінса, Г. Кресса і Т. ван Левена дало змогу розглянути образ як один із чинників аргументації механізму та соціальної трансформації, що допускає не лише можливість інтерпретації, а

постає когнітивно-орієнтованим, розширюючи поле «тексту» фігурами кольору, форми, простору тощо (с. 114–115). Варто підкреслити залучення автором візуальних прикладів на матеріалі творів митців ХХ століття (Сальвадора Далі, Барбари Крюгер, Рене Магрітта та інших).

У **третьому** розділі розглянуто візуальну риторику як засіб творення нової конфігурації та водночас реконфігурації як соціального, так і особистісного на рівні когнітивного сприйняття, чуттєвості, афективності та емпатії у контексті культури метамодерну, що дозволяє долати розмежування між глядачем і співдієвцем. Ба більше, автор наголошує, що візуальне мистецтво заперечує фігуру людини виключно як глядача, водночас наділяючи її новою чутливістю. Інакше кажучи, візуальна риторика є «виявом метамодерного зусилля відновити довіру до смислу в умовах його множинності й нестабільності» (с. 123). Заслуговує на увагу розуміння концепту «ментальна мапа» (У. Еко) у контексті інтерактивного та інтертекстуального, де людина прагне віднайти сенс на підставі образу / зображення, які створюють смислове поле взаємодії. Разом із тим автор справедливо зауважує, що «метамодерна візуальна культура ризикує розчинитися у нескінченній цитатності та емпіричних способах пошуку, так і не виходячи на рівень справжньої трансценденції смислу» (с. 129). Ця думка підтверджує суперечність і парадоксальність сучасної візуальної культури.

Показовою є думка про формування нового простору / сфери (с. 138), де людина-глядач долучається й матеріально / тілесно. На підставі концепту «атмосфера» (Г. Бьоме) дослідник підкреслює метаморфози метамодерної культури, яка полягає в «точці дотику глядача й матеріального» (с. 140). Також, звертаючись до конструкції візуальної культури, В. С. Галстян виділяє такі складові, як невпевненість, фрагментарність та метафізичне коливання. Саме коливальна риторика, на думку дослідника, виступає підставою оновленого апарату візуальної риторики. Водночас виникають нові форми соціальних спільнот, формування яких опосередковується естетичними та емоційними модальностями соціальної взаємодії, що, своєю чергою, уможливорює появу нових форм ідентичності.

Вдалою, на мою думку, є спроба репрезентації візуальної риторики як соціальної практики візуальної маніпуляції на підставі звернення до урбаністичного простору (підрозділ 3.7.). Ідею реконфігурації індустріальних об'єктів автор дотримується в межах нарративу ностальгії, який насправді спрацьовує в режимі культури споживання й водночас культурного контролю. Створюється новий простір чуттєвості, який спрямований на посилення ідентичності *Homo Urbanus*. На думку В. С. Галстяна, це дозволяє говорити, що «архітектурна оболонка й візуальна риторика простору працюють у службі соціального порядку постіндустріальної доби» (с.163). Показовим прикладом візуальної маніпуляції у роботі постає стімпанк (підрозділ 3.10), аналіз якого дає змогу обґрунтувати амбівалентність метамодерної культури й візуальної риторики відповідно.

У **висновках** узагальнено результати проведеного дослідження, окреслено їхнє практичне значення та можливі напрями подальшого використання. Сформульовані положення повною мірою репрезентують зміст дисертаційної роботи, узгоджуються з її метою і завданнями та засвідчують наукову обґрунтованість авторської позиції. Науковий стиль викладу характеризується аргументованістю, поняттєвою насиченістю та належним рівнем теоретичного узагальнення.

Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМКУ від 12.01.2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 р.) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, грантами.

Дисертаційна робота Галстяна В. С. виконана у межах науково-дослідної роботи кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Філософські інтерпретації світу: від класики до постсучасності» (№ д/р 0125U003337).

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, винесені автором на захист, відзначаються достовірністю, оскільки підтверджуються аналізом репрезентативного кола концепцій і підходів: візуальний поворот / пікторальний поворот (pictorial turn), лінгвістичний поворот (linguistic turn), методика аналізу візуальних риторичних артефактів тощо. Це дає підстави вважати сформульовані в роботі наукові положення обґрунтованими, достовірними й такими, що мають теоретичне та практичне значення.

Аналіз дисертаційного дослідження свідчить про його міждисциплінарний характер. Проведене дослідження підтверджує висунуту автором гіпотезу про те, що візуальна риторика в умовах цифрової культури й метамодерну є важливим механізмом формування соціальних уявлень, колективних ідентичностей та поведінкових установок. Обґрунтованим видається й акцент автора на критичному потенціалі візуальної риторики, аналіз якої дає змогу розкривати способи прихованого впливу образів на сприйняття та соціокультурні практики спільноти в цифровому середовищі.

Сформульовані у дисертації висновки дають аргументовану відповідь на поставлену мету й завдання дослідження та дозволяють осмислити візуальну риторику як систему впливу на світоглядні орієнтації людини, способи її чуттєвого освоєння соціальної реальності, формування оцінних позицій і емоційного відгуку на події та процеси суспільного життя.

Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів забезпечується:

- застосуванням міждисциплінарної методології, що дозволило поєднати філософські, соціологічні та медійні дискурси;
- застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів (діалектико-системний, семіотичний, феноменологічний тощо), кожен з

яких пов'язаний з вирішенням конкретних дослідницьких завдань, що дало змогу дослідити візуальну риторику як багатовимірний соціокультурний феномен;

- інноваціями дисертаційного дослідження, які сформульовано в пунктах новизни, у висновках до розділів та загальних висновках;
- науковою апробацією результатів дослідження на 2 всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях.

5. Основні наукові результати, отримані автором, та їх новизна.

Основні наукові результати та висновки дисертаційного дослідження висвітлені в наукових публікаціях здобувача. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 5 наукових праць, включених до переліку фахових видань України (з присвоєнням категорії «Б») з філософських наук (із зазначенням особистого внеску здобувача); 2 – у збірниках матеріалів і тез конференцій (2 – всеукраїнські). Серед опублікованих наукових 1 – одноосібна та 6 – у співавторстві.

Здобувачем отримано такі наукові результати:

1. *Вперше* здійснено концептуалізацію поняття «візуальна риторика» як цілісного міждисциплінарного конструкта, систематизовано основні наукові підходи до його тлумачення.
2. *Вперше* розроблено афективно-риторичний підхід до аналізу візуальних повідомлень, що дозволяє поєднати осмислення емоційної дії образу з виявленням специфічних риторичних прийомів у візуальній комунікації.
3. *Методологічно оновлено* інструментарій аналізу образу як тексту шляхом залучення категорій постструктуралізму, зокрема текстуальності, деконструкції та рекодування, до сфери дослідження візуальної риторики.
4. *Теоретично обґрунтовано* взаємозв'язок між постмодерною та метамодерною логіками у візуальній риториці, що дало змогу простежити трансформацію постмодерних стратегій іронії, фрагментації та деконструкції в напрямі метамодерного синтезу емпатії, щирості й колективного сенсотворення.

5. *Запропоновано* соціально-філософську інтерпретацію візуальної риторики як форми соціальної практики у межах сучасної візуально-центричної моделі.
6. *Систематизовано* ключові підходи до аналізу зображення, представлені у працях Р. Барта, У. Еко, Дж. Елкінса, В. Дж. Т. Мітчелла, Г. Кресса, Т. ван Левена, Groupe μ, у контексті візуальної культури метамодерну.
7. *Визначено* роль візуального образу як подієвого агента соціального знання у контексті «візуального повороту», де риторика зображення функціонує як інструмент формування публічного простору, нової чуттєвості та ідеологічної участі.
8. *Обґрунтовано* концепт візуальної риторики як медіатора між афектом, інтерпретацією, інституцією та ідеологією, що є важливим для розуміння механізмів функціонування зображення в цифровому суспільстві та культурі метамодерну.
9. *Розширено* теоретичне розуміння текстуальності у візуальній риторичі метамодерну, де зображення інтерпретується як відкритий текст, що існує в режимі взаємодії, багатозначності та потенційно нескінченної інтерпретації.
10. *Проаналізовано* візуальні практики, які функціонують у маятниковій логіці культури метамодерну, що надалі постає як інноваційний соціальний досвід.
11. *Інтерпретовано* естетику стімпанку як візуальний механізм симуляції історії, що актуалізує проблему маніпулювання колективною пам'яттю через рефлексивну ностальгію та ретростилізацію індустріального минулого.
12. *Концептуалізовано* міський простір як форму візуальної маніпуляції та конструювання соціальної чуттєвості за допомогою естетизації, диснейлендизації та стандартизації.

6. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, його наукових праць та Протоколу контролю оригінальності, за результатами перевірки наявності текстових запозичень, виконаної в антиплагіатній інтернет-системі StrikePlagiarism.com, встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно. Вимоги чинного законодавства щодо авторського права та

принципів академічної доброчесності дотримано. У наукових працях автора, як і в рукописі дисертації, елементів фальсифікації чи фабрикації не виявлено.

7. Практичне значення отриманих результатів.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в тому, що її результати можуть бути застосовані у філософсько-культурологічних, медіафілософських та комунікативних дослідженнях, а також у практиках розвитку медіаграмотності та критичного мислення. Вони можуть становити методологічну основу для аналізу маніпулятивного потенціалу візуального контенту, виявлення риторичних стратегій образу в цифровому середовищі та осмислення ролі візуальної комунікації в умовах інформаційних конфліктів і трансформації сучасної культури.

Окрім того, значення дисертаційного дослідження підкреслюється такими перевагами:

1. Дисертаційна робота пропонує продуктивний аналітичний інструментарій для осмислення візуальних повідомлень у сучасних ландшафтах (медійному, публічному, урбаністичному тощо).
2. Важливою перевагою дослідження є його здатність виявляти приховані механізми впливу образів на сприйняття соціальної реальності, формування емоційних реакцій, громадської думки та колективних уявлень.
3. Практично значущим є звернення дисертанта до сучасних форм візуальної комунікації, зокрема цифрового контенту, соціальних платформ, фотографії, рекламних повідомлень і міських візуальних практик, що робить результати дослідження придатними для аналізу актуальних комунікативних процесів.
4. Заслуговує на увагу те, що результати роботи можуть бути використані для розвитку навичок критичного сприйняття візуального контенту, зокрема в умовах інформаційних конфліктів, медіатизації соціального життя та посилення ролі образу в публічному просторі.
5. Практична цінність дисертації полягає також у можливості застосування її висновків у філософсько-культурологічних, медіафілософських та

комунікативних дослідженнях, пов'язаних із проблемами візуальної культури, соціального впливу, репрезентації та медіаграмотності.

6. Одержані результати можуть бути використані в освітньому процесі під час викладання курсів із соціальної філософії, філософії культури, медіафілософії, візуальної культури, теорії комунікації та медіаграмотності, а також у підготовці здобувачів другого і третього рівнів вищої освіти.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Відзначаючи достатній методологічний рівень наукового дослідження, означені дослідницькі завдання та відповіді на них, вважаємо за необхідне звернути увагу на певні зауваження.

1. У дисертаційній роботі неодноразово актуалізується поняття симулякра, що є цілком виправданим у контексті аналізу візуальної риторики. Водночас виникає питання, чи не потребує дослідження більш розгорнутого звернення до концепції симулякра Ж. Бодріяра. Її залучення дало б змогу глибше розкрити механізми, через які візуальні образи не лише репрезентують соціальну реальність, а й підмінюють її, створюючи автономні режими видимості та символічної переконливості?
2. Окремі положення третього розділу могли б бути теоретично посилені через звернення до ідей П. Слотердайка та М. Серра. У цьому контексті показовим є звернення здобувача до думки Г. Бьоме: «Атмосфери є не просто чуттєвим доповненням речей, вони формують простори можливого соціального буття» (с. 159). Зокрема, аналіз міського простору як арени візуальної маніпуляції, диснейлендизації, атмосферного впливу архітектури та керованого чуттєвого досвіду міг би виграти від залучення концепції сферичності людського буття П. Слотердайка, адже вона дозволяє осмислити місто не лише як сукупність візуальних кодів, а як простір співприсутності та імунізації суб'єкта. Не менш продуктивним могло б бути звернення до М. Серра, зокрема в контексті аналізу мережовості та множинних форм

комунікації в сучасному урбаністичному просторі. Це дало б змогу глибше розкрити комунікативний вимір візуальної риторики.

3. У контексті аналізу агентності образів у соціальних мережах, мемів, вірусних відео та gif-зображень як інструментів миттєвого впливу доцільним видається звернення до праці Д. Рашкоффа «Медіавірус!». Концепт медіавірусу дозволив би поглибити розуміння того, як візуальні повідомлення поширюються в медіасередовищі, «заражають» колективну уяву, запускають афективні реакції, тим самим посилюючи медіаманіпуляції.
4. На мою думку, використання транслітерації *trace* як «трек» потребує обережності. Коректнішим видається використання усталеного в українській філософській мові відповідника «слід» (*trace*), який точніше передає значення відкладеної присутності та смислового відсилання. Натомість транслітерація *trace* як «трек» може спричиняти небажану асоціацію з поширеними значеннями цього слова (музична доріжка, запис тощо), що не відповідає концептуальному змісту, закладеному Ж. Деррідою.
5. У дисертації залучено окремі візуальні кейси, зокрема і відсилання до творів митців. Бажаним було б подати посилання на музейні сторінки, каталоги виставок або інші джерела, що підтверджують контекст відповідного візуального матеріалу.
6. У тексті дисертації трапляються окремі граматичні помилки та певна неузгодженість оформлення внутрішньотекстових посилань на джерела: в одних випадках використано квадратні дужки, в інших – круглі (с. 41, 43, 58). Проте, зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Наведені зауваження не заперечують теоретичної та практичної цінності проведеного дисертаційного дослідження, мають радше рекомендаційний характер. Усі положення дисертації, її **висновки та результати** містять ознаки оригінальності й новизни та відкривають подальші дослідницькі перспективи за означеними гуманітарними напрямками.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота В. С. Галстяна є цілісним і повністю завершеним дослідженням, яке має високий теоретичний та науково-методологічний рівень вирішення поставлених завдань. Одержані наукові результати засвідчують досягнення поставленої мети; сформульовані в роботі висновки й узагальнення логічно випливають із проведеного соціально-філософського аналізу та дають підстави вважати висунуту автором гіпотезу належно обґрунтованою.

Дисертаційна робота Галстяна Владислава Сергійовича на тему «Візуальна риторика: соціально-філософський аспект», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки, за спеціальністю 033 Філософія, відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 р.). Дисертація оформлена згідно з вимогами Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.). Здобувач **Галстян Владислав Сергійович** заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки, за спеціальністю 033 Філософія.

Офіційний опонент:

Доктор філософських наук,
доцент, професор кафедри філософії
імені професора М. Д. Култаєвої
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди

Світлана КОРНІЄНКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 14:09:04 10.07.2026

Назва файлу з підписом: ВІДГУК_ГАЛСТЯН_Корнієнко.pdf
Розмір файлу з підписом: 227.8 КБ

Назва файлу без підпису: ВІДГУК_ГАЛСТЯН_Корнієнко.verified.pdf
Розмір файлу без підпису: 227.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОРНІЄНКО СВІТЛАНА ГРИГОРІВНА

П.І.Б.: КОРНІЄНКО СВІТЛАНА ГРИГОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2824521781

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:02:08 09.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП ТОВ "Вчасно Сервіс"

Серійний номер: 2DBD5940D955E12A040000005E7008006B423000

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: Не визначено

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00